

Д. О. Захарчук, А. В. Віхтюк, Д. А. Купрієнко

РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ПРИКОРДОННОГО БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ КОРДОНОМ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано необхідність проведення наукових досліджень у сфері інтегрованого управління державним кордоном України (далі – ІУДК) з метою створення методологічних інструментальних засобів, практичних рекомендацій, проєктів нормативних документів та технічних рішень для оцінювання та забезпечення правової (юридичної), організаційної, семантичної і технічної інтероперабельності системи забезпечення прикордонної безпеки України з аналогічною системою Європейського Союзу (далі – ЄС). Обумовлене дослідження повинно бути проведено в контексті набуття відповідності вимогам загальноєвропейських безпекових стандартів (зокрема пріоритетам Європейської прикордонної і берегової охорони та її Агентства Фронтекс) з урахуванням диференційованих умов безпекового середовища України та дотримання визнаних прав людини.

Ключові слова: *аналіз ризиків, інтегроване управління державним кордоном України, національна безпека України, оцінка спроможностей, прикордонне безпекове середовище, Стратегія інтегрованого управління державним кордоном України.*

Постановка проблеми. У зв'язку з закінченням строку реалізації Стратегії ІУДК України [1] та другого середньострокового Плану заходів на 2023 – 2025 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року (далі – План заходів на 2023 – 2025 роки) [2] виникає необхідність розробки та впровадження нового документа стратегічного планування, який буде відповідати наявній обстановці на державному кордоні України та на ділянках ведення бойових дій, враховуватиме актуальні та потенційні загрози, забезпечуватиме розвиток спроможностей і підвищення ефективності діяльності Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) та інших суб'єктів ІУДК щодо забезпечення недоторканності кордону нашої держави та охорони її суверенних прав в прилеглий та виключній (морській) економічній зонах. Цей документ спрямований на підвищення ефективності управління зовнішніми кордонами ЄС та асоційованих його членів відповідно до цілей, визначених Рішенням Правління ЄС 30/2023 від 20.09.2023 про прийняття Технічної та оперативної стратегії Європейського інтегрованого управління кордонами на 2023 – 2027 роки [3], Регламентами Європейського Парламенту і Ради (ЄС) №1052/2013 від 22.10.2013 та № 2019/1896 від 13.11.2019 [4, 5].

Відповідно до Плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки [6], розроблення нової Стратегії ІУДК визначено впродовж 2025 року.

Крім того, у зв'язку з реалізацією в ЄС нового підходу – багаторічного циклу стратегічної політики для інтегрованого управління кордонами, визначеного Регламентом Європейського Парламенту і Ради (ЄС) [7] та ухваленням Рішення Правління Європейського Союзу 30/2023 від 20.09.2023 про прийняття Технічної та оперативної стратегії Європейського управління кордонами на 2023 – 2027 роки [3], виникла необхідність щодо синхронізації та адаптації Стратегії ІУДК у відповідності до європейської.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням ІУДК присвячено низку праць як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Взаємозв'язки ІУДК з прикордонною політикою, прикордонною діяльністю та прикордонною безпекою вивчав Микола Литвин [8]. Науково-практичні підходи до автоматизації процесів інформаційного співробітництва в інтегрованому управлінні кордонами розглядав Андрій Віхтюк [9], метод стратегічного управління розвитком прикордонного безпекового середовища України запропонували Ігор Левадний, Олег Боровик, Дмитро Купрієнко та Анатолій Мисик [10].

Аналіз вищезазначених праць дозволяє зробити висновок, що питання ІУДК достатньо широко розкриті та вивчені. З огляду на те, що метою дальшого розвитку ДПСУ є мінімізація загроз прикордонній безпеці України, забезпечення реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в ЄС та НАТО, посилення ролі відомства у протидії транскордонній і транснаціональній злочинності, ми акцентуємо увагу на формуванні документа стратегічного планування, здатного охопити та забезпечити ефективне функціонування систем прикордонного та морського нагляду, ситуаційної обізнаності задля якісного вироблення рішень з протидії загрозам національній безпеці України, інтероперабельного з аналогічними системами ЄС.

Метою статті є опис безпекового середовища України та аналіз загроз у її прикордонній безпеці з метою подальшого формування нової Стратегії ІУДК, інтероперабельної відповідним документам ЄС.

Виклад основного матеріалу. Суспільно-політична та безпекова обстановка в Україні формується під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників та загроз, домінантне значення має збройна агресія російської федерації (далі – рф) проти України, у результаті якої тимчасово втрачено контроль над значною частиною державного кордону та морських просторів України, виведено з ладу об'єкти прикордонної інфраструктури, інженерні споруди, транспортні та інформаційні комунікації.

З метою недопущення вступу України у ЄС та Організацію Північноатлантичного договору (далі – НАТО) керівництво рф застосовує багатовекторний підхід, зокрема намагається:

- загострити соціально-політичну обстановку та змінити владу в Україні;
- схилити Україну до повної беззастережної капітуляції на вигідних для рф умовах;
- розхитати проукраїнську міжнародну коаліцію за допомогою західних проросійських політичних сил для зниження політичної, військової, фінансової, гуманітарної підтримки та повоєнної відбудови України;
- активно використовувати міжнародні платформи та інформаційний простір західних держав як для виправдування своїх агресивних дій на території України, так і для впливу на хід виборчих процесів у цих державах;
- відвернути увагу світової спільноти від України та знизити воєнні ресурси країн Заходу через загострення конфліктів в Африці та на Близькому Сході;
- здійснювати тиск на світову спільноту, застосовуючи нафтогазовий, ядерний та інші шантажі.

Визначення та оцінка загроз. На сьогоднішній день основними загрозами у сфері прикордонної безпеки є:

- воєнна та терористична загрози;
- порушення ритмічності прикордонного руху;
- незаконне перетинання державного кордону громадянами України;
- нелегальна міграція;
- контрабанда зброї, боєприпасів, вибухових речовин;
- контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів;
- незаконне переміщення товарів, культурних цінностей та транспортних засобів.

Розберемо більш детально найбільш впливові із загроз.

Воєнна та терористична загрози. У результаті збройної агресії рф втрачено контроль над 985,5 км державного кордону, припинено функціонування 111 (з 235 наявних) пунктів пропуску/контролю через державний кордон з рф, рб, на центральній ділянці з Республікою Молдова, каналах морського та повітряного сполучення. Заблоковано порти Азовського моря. Заборонено польоти цивільної авіації у повітряному просторі України.

В умовах збройної агресії рф актуальною залишається терористична загроза. У районах, захоплених ворогом, продовжуються злочинні спроби інтеграції тимчасово окупованої території України (далі – ТОТ України) в політичний, економічний, правовий, інформаційний та освітній простір рф. Сформовано окупаційні адміністрації, які примушують громадян України на тимчасово окупованих територіях набувати громадянства рф, отримувати документи, що його підтверджують, здійснюють переселення громадян України, викрадення та вивезення українських дітей до віддалених регіонів рф. Ворог створив мережу фільтраційних таборів та проводить насильницьку мобілізацію мешканців ТОТ України до лав збройних сил рф. Репресії супроводжуються посиленням антиукраїнської пропаганди, введенням в обіг російського рубля, відключенням від українського телерадіомовлення, стільникової та інтернет-мереж.

У 2020 – 2024 роках за даними Офісу Генерального прокурора обліковано кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, зокрема за:

- ст. 258 ККУ Терористичний акт – 957 кримінальних правопорушень, з них 32 направлено до суду;
- ст. 258-3 ККУ Створення терористичної групи чи терористичної організації – 520 кримінальних правопорушень, з них 239 направлено до суду;
- ст. 258-5 ККУ Фінансування тероризму – 140 кримінальних правопорушень, з них 4 направлено до суду;
- ст. 259 ККУ Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності – 5 526 кримінальних правопорушень, з них 606 направлено до суду;
- ст. 260 ККУ Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань – 1026 кримінальних правопорушень, з них 498 направлено до суду.

Динаміку результатів протидії зазначеним кримінальним правопорушенням відображено на рисунку 1 [11].

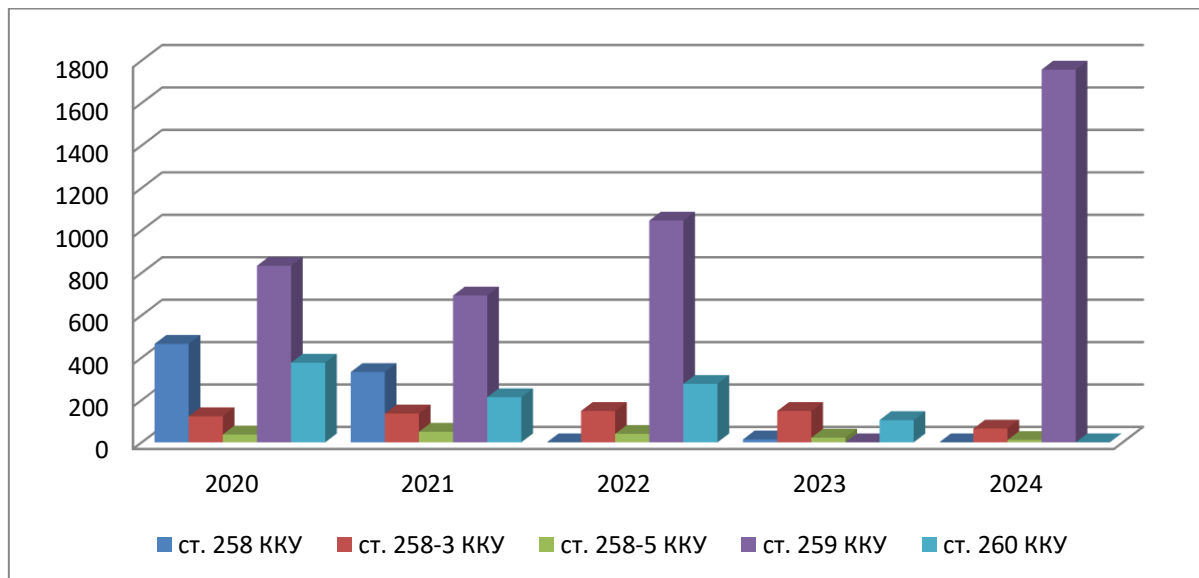

Рисунок 1 – Результати протидії тероризму в облікованих кримінальних правопорушеннях

На підставі проведеного аналізу рівень воєнної та терористичної загроз є високим та має тенденцію до збільшення.

Порушення ритмічності прикордонного руху. Після 24 лютого 2022 року з початком повномасштабної збройної агресії рф відбувся масовий виїзд людей за кордон, що призвело до значного зростання навантаження на відкриті прикордонні переходи з державами-членами ЄС та Республікою Молдова.

Після певної стабілізації обстановки в Україні відмічається сталість прикордонного руху. При цьому відзначається збільшення пасажиропотоку на в'їзд в Україну. Мали місце порушення ритмічності транспортного руху через протести фермерів та автоперевізників з метою блокування надходження української аграрної продукції на територію Республіки Польща та інших держав-членів ЄС. Вони тривали з кінця листопада 2023 року до кінця квітня 2024 року. У цих діях спостерігався вплив рф.

Крім того, нагальною є необхідність продовження технічного переоснащення, цифровізації та спрощення процедур митного, прикордонного та інших офіційних видів контролю в пунктах пропуску, забезпечення розвитку інформаційного обміну між суміжними сторонами.

Держприкордонслужбою спільно з прикордонними відомствами суміжних держав організовано першочерговий пропуск через державний кордон стратегічно важливих вантажів, оформлення суден у рамках «Зернової ініціативи» та транспортних засобів з гуманітарною допомогою, вжито заходів з мінімізації черг перед пунктами пропуску шляхом впровадження пілотного проєкту «Електронна черга», створено спеціальний коридор для повернення порожніх вантажних транспортних засобів до ЄС. Динаміку прикордонного руху зазначено на рисунку 2 [11].

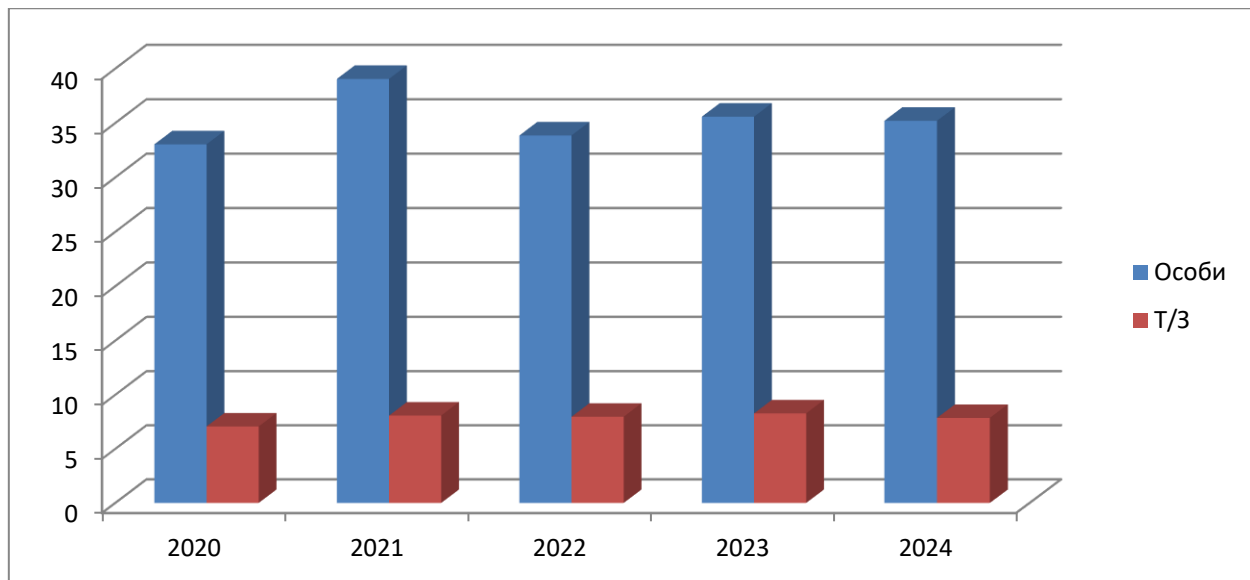

Рисунок 2 – Динаміка прикордонного руху (млн)

Нелегальна міграція. Широкий спектр загроз у прикордонній безпеці впливає на міграційні процеси в Україні, яка знаходиться на перехресті шляхів між Сходом та Заходом та історично активно використовується з метою нелегальної міграції. Водночас необхідно зазначити, що Україна є не лише транзитною державою, а й своєрідним бар'єром, що стримує потоки мігрантів із неврегульованим статусом, які прямують до Європи.

За даними Агентства FRONTEX Україна у 2021 році не була країною, яка створювала б міграційний тиск на зовнішні кордони ЄС. Так, у 2020 – 2021 роках на кордоні із державами-членами ЄС Держприкордонслужбою затримано 2 604 нелегальних мігранти, що становить 0,8% від загальної кількості мігрантів, затриманих на зовнішніх кордонах ЄС за цей період – 328 429 осіб (рисунок 3) [11].

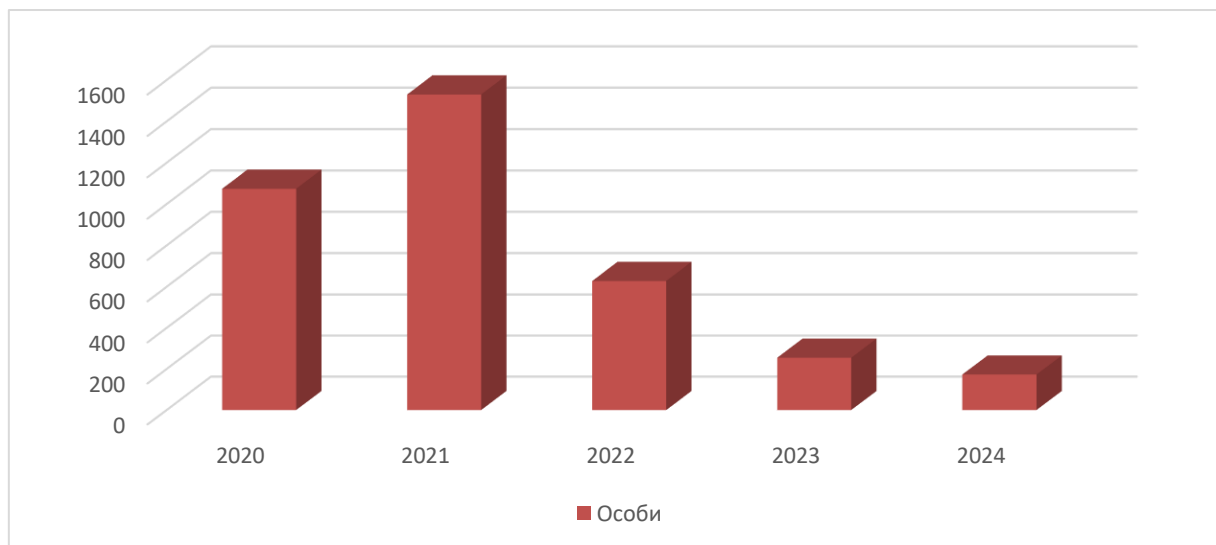

Рисунок 3 – Затримання нелегальних мігрантів на зовнішніх кордонах ЄС

У зв'язку з активними євроінтеграційними процесами Україна стала розглядатися нелегальними мігрантами як країна призначення для осідання. Так, у 2020 – 2024 роках за порушення правил перебування в Україні органами охорони державного кордону та підрозділами Державної міграційної служби України (далі – ДМС) було виявлено 65 523 особи.

З початком збройної агресії РФ в'їзд нелегальних мігрантів в Україну та їх транзитне переміщення до країн ЄС майже припинилося. Зазначене обумовлено закриттям пунктів пропуску на кордоні з РФ, каналах авіаційного та морського сполучень, які в основному використовувались нелегальними мігрантами.

З урахуванням стану поточної ситуації на державному кордоні рівень загрози нелегальної міграції можна вважати незначним. Проте після відновлення функціонування пунктів пропуску рівень загрози транзитної нелегальної міграції іноземців до держав-членів ЄС у середньостроковій перспективі буде

поступово зростати до помірного рівня. Крім того, слід врахувати, що у разі виникнення внутрішніх конфліктів у рф можливо очікувати значного потоку мігрантів до України. За таких умов рівень загрози може бути високим.

Незаконне перетинання державного кордону громадянами України. У 2020 – 2021 роках громадяни України порушували державний кордон переважно з метою незаконного переміщення товарів, насамперед підакцизної групи, поза пунктами пропусків до країн ЄС.

У зв'язку із введенням у 2022 році воєнного стану та оголошенням загальної мобілізації відмічаються активні спроби громадян України чоловічої статі віком 18 – 60 років незаконно перетнути державний кордон України з метою ухилення від призову на військову службу. Основну частину правопорушень (91%) становлять спроби незаконного перетинання державного кордону до держав-членів ЄС та Республіки Молдова поза пунктами пропуску.

Держприкордонслужбою з 24.02.2022 затримано 42 983 громадянина України чоловічої статі віком 18 – 60 років, з них: у пунктах пропуску – 3 829 та поза пунктами пропуску – 39 163, у тому числі на державному кордоні – 23 024, на блокпостах/КрП – 16 139.

Таблиця 1 – Кількість затримань за незаконне перетинання державного кордону громадянами України чоловічої статі віком 18 – 60 років

Ділянка	Всього			у тому числі					
				у ППР			поза ППР		
	2023	2024	з 24.02.2022	2023	2024	з 24.02.2022	2023	2024	з 24.02.2022
польська	461	467	2027	216	139	1190	245	328	837
словацька	805	2210	3839	73	26	503	732	2184	3336
угорська	1036	2412	4135	197	51	577	839	2361	3558
румунська	3106	11256	16945	128	81	680	2978	11175	16265
молдовська	3286	8035	15208	179	149	874	3107	7886	14334
російська	14	2	148	-	-	-	14	2	148
білоруська	4	326	380	-	-	-	4	326	380
морська	29	1	59	-	1	1	29	-	58
на КрП	98	-	242	-	-	3	98	-	239
Разом:	8839	24709	42983	793	447	3828	8046	24262	39155

Ситуація щодо порушення державного кордону громадянами України чоловіками віком 18 – 60 років залишатиметься напруженою до завершення воєнного стану, рівень загрози незаконного перетинання державного кордону можна вважати високим. У разі припинення дії режиму воєнного стану та скасування обмежень на виїзд з України у середньостроковій перспективі така загроза буде не актуальною.

Контрабанда зброї, боєприпасів та вибухових речовин. Упродовж 2020 – 2021 років рівень загрози контрабанди через державний кордон зброї, боєприпасів та вибухових речовин, попри тривалу гібридну фазу агресії росії проти України, характеризувався як помірний.

З початком повномасштабної збройної агресії рф проти України відбулось збільшення у населення обсягів незаконного зберігання насамперед вогнепальної зброї як для захисту особистих та державних інтересів, так і для скоєння злочинів.

За даними Національної поліції у слідчих підрозділах протягом 2020 – 2024 років зареєстровано 21 294 кримінальних правопорушення, пов'язаних з незаконним використанням зброї (ч. 1 ст. 263, 263-1 КК України), розкрито 18 010 злочинів. Серед прикордонних областей найбільша частина реєстрацій злочинів припадає на Харківську (392), Донецьку (336) та Одеську (232) області.

Таблиця 2 – Порушено кримінальних справ (ч. 1 ст. 263, 263-1 КК України)

	2020	2021	Зміни	2022	зміни	2023	Зміни	2024	зміни	Всього
Кількість кримінальних справ	4 222	3 274	-22%	3 912	+19%	4 840	+24%	5 046	+4%	21 294
Розкрито злочинів	3 607	3 004	+20%	2 960	-18%	4 110	+39%	4 329	+5%	18 010

Особливої уваги набуло питання системного поширення державою-агресором в інформаційному полі країн-партнерів України дезінформації щодо неналежного використання, перепродажу (т. зв. реекспорту) військової допомоги, що могло негативно відобразитись на стані національної безпеки країн ЄС.

Ця інформація не має під собою фактичного підґрунтя, оскільки стійких каналів контрабанди через державний кордон зброї та боєприпасів не зафіксовано, спроби їх незаконного переміщення носили поодинокий характер. Під час переміщення через державний кордон переважно виявлялась холодна, пневматична та електрошокова зброя в конструктивних нішах салону та багажних відсіках транспортних засобів без ознак приховування. Головною причиною скоєння правопорушення залишається необізнаність осіб щодо правил переміщення зброї та боєприпасів через державний кордон.

Крім того, слід врахувати прогноз реалізації та розвитку загроз організованої групи та/або злочинної організації, відповідно до системи оцінки SOCTA Україна.

Найбільш вірогідним розвитком обстановки відповідно до Проекту Стратегії інтегрованого управління державним кордоном України [11] слід вважати реалізацію кримінологічного сценарію турбулентного розвитку злочинності, який передбачає хвилеподібну трансформацію злочинності за незначні часові проміжки. В умовах реалізації вказаного сценарію очікується реальний середньостроковий темп приросту злочинності на 25 – 30%, а також швидке відтворення (інтенсифікація) як всієї злочинності, так і окремих видів злочинів в її структурі.

У разі продовження військової агресії РФ проти України вірогідним є зростання обсягів контрабанди культурних цінностей із музейних фондів України, що перебували в зонах активних бойових дій та на тимчасово окупованих територіях, а також предметів культурної спадщини, викрадених із приватних колекцій у результаті бойових дій.

Висновки

На основі проведеного аналізу загроз і ризиків у сфері прикордонної безпеки та обґрунтування необхідності подальшого розвитку ІУДК, викладений у статті матеріал відображає послідовний науковий підхід, що охоплює постановку проблеми, визначення мети дослідження, детальний аналіз актуального безпекового середовища.

Здійснено опис безпекового середовища, де домінантною загрозою є збройна агресія російської федерації, яка впливає як на втрату контролю над частиною державного кордону та прилеглими до нього територіями (акваторіями), так і на спроби РФ запобігти вступу України до ЄС і НАТО.

Обґрунтовано необхідність подальших наукових досліджень у сфері ІУДК, що зумовлено завершенням реалізації поточної Стратегії ІУДК на період до 2025 року та потребою у розробленні нового документа, який має бути синхронізований та адаптований відповідно до європейського багаторічного циклу стратегічної політики європейського ІУК та Технічної й оперативної стратегії європейського ІУК на 2023–2027 роки.

Напрями подальших досліджень за темою статті пов'язані з проведенням масштабного дослідження з метою створення теоретико-методологічної бази та інструментальних засобів до неї для оцінювання та забезпечення інтегрованості української та європейської систем прикордонної безпеки, що ґрунтуються на чотирьох критичних рівнях: правовому (юридичному), організаційному, семантичному та технічному.

Майбутнє дослідження буде спрямоване на розвиток спроможностей суб'єктів ІУДК України, підвищення ефективності управління зовнішніми кордонами з ЄС та підтримку стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в ЄС та НАТО.

Перелік джерел посилання

1. Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року: Розпорядження Каб. Міністрів України від 24.07. 2019 року № 687-р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 70. С. 184. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.11.2025).
2. Про затвердження Плану заходів на 2023 – 2025 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року: Розпорядження Каб. Міністрів України від 27.12.2023 № 1212-р: станом на 13.03.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.11.2025).

3. Technical and Operational Strategy for European Integrated Border Management / Frontex. 2019. URL: <https://cutt.ly/Lx7iDWI> (дата звернення: 15.11.2025).
4. Regulation (EU) 2019/1896 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2019 on the European Border and Coast Guard and repealing Regulations (EU) No 1052/2013 and (EU) 2016/1624. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj/eng> (дата звернення: 15.11.2025).
5. Regulation (EU) No 1052/2013 of the European Parliament and of the Council of 22 October 2013 establishing the European Border Surveillance System (Eurosir) (OJ L 295, 6.11.2013, p. 11). URL: <https://cutt.ly/Kx7i6Ct> (дата звернення: 15.11.2025).
6. Про затвердження Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки: Розпорядження Каб. Міністрів України від 23.08.2024 № 792-р: станом на 15.09.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.11.2025).
7. European integrated border management. Definition(s). *An official website of the European Commission*. URL: <https://surl.li/gpwtob> (дата звернення: 15.11.2025).
8. Литвин М. М. Інтегроване управління кордонами : підручник. Хмельницький : НАДПСУ, 2012. 416 с.
9. Віхтюк А. В. Науково-практичні підходи до автоматизації процесів інформаційного співробітництва в інтегрованому управлінні кордонами. *Публічне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку*. Том 32 (71). №5. Київ. 2021.
10. Левадний І., Боровик О., Купрієнко Д., Мисик А. (2023). Метод стратегічного управління розвитком прикордонного безпекового середовища України. *Social Development and Security*, №13(6), С. 181-205. DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2023.13.6.16>.
11. Проєкт Стратегії інтегрованого управління державним кордоном України. *Державна прикордонна служба України*. URL: <https://surl.li/qcspydi> (дата звернення: 15.11.2025).

Стаття надійшла до редакції 24.11.2025 р.

UDC 351.74+351.86 : 355.45 : 341.222 (477)

D. Zakharchuk, A. Vikhtyuk, D. Kuprienko

RESULTS OF THE ANALYSIS OF THE BORDER SECURITY ENVIRONMENT IN THE CONTEXT OF INTEGRATED MANAGEMENT OF THE STATE BORDER OF UKRAINE

The article substantiates the need for scientific research in the field of integrated management of Ukraine's state border (hereinafter r - IBM), with the aim of creating methodological tools, practical recommendations, draft regulatory documents, and technical solutions for assessing and ensuring the legal, organizational, semantic, and technical interoperability of Ukraine's border security system with a similar system in the European Union (hereinafter - EU). The study should be conducted in the context of compliance with pan-European security standards (in particular, the priorities of the European Border and Coast Guard and its agency Frontex), taking into account the differentiated conditions of Ukraine's security environment and respect for recognized human rights.

It should be noted that the key issues are the development of capabilities and improvement of the effectiveness of the State Border Service of Ukraine and other entities of the Ukrainian border control system in ensuring the inviolability of the state border and protecting the sovereign rights of Ukraine in its adjacent and exclusive (maritime) economic zones, while simultaneously improving the effectiveness of the management of the external borders of the EU and its associated members in accordance with the objectives set out in strategic planning documents.

At the initial stage of developing the IBM Strategy, it is necessary to analyze Ukraine's security environment, as it has a direct impact on the activities of all the IBM entities. It is also necessary to analyze the state of the IBM in order to determine and assess its level of effectiveness, taking into account current and potential threats to border security, the status of implementation of strategic development goals, and the expected results of their achievement, taking into account the components of the European IBM.

Key words: risk analysis; integrated border management of Ukraine; national security of Ukraine; capability assessment; border security environment; Strategy for Integrated Border Management of Ukraine.

Захарчук Денис Олегович - кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри прикордонної служби, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
<https://orcid.org/0000-0001-6051-305X>

Віхтюк Андрій Вікторович - доктор філософії з публічного управління та адміністрування, директор Департаменту організації роботи, планування та контролю Адміністрації Державної прикордонної служби України
<https://orcid.org/0000-0002-0393-2044>

Купрієнко Дмитро Анатолійович - доктор військових наук, професор, начальник відділу забезпечення якості освіти – головний науковий співробітник, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
<https://orcid.org/0000-0002-4086-1310>